

सम्पादकीय

व्यापारको अवस्था कहिले उभो लाग्ने !

अहिले मुलुकभरको व्यापारको अवस्था खस्किदो छ। सबै खाले व्यापारको अवस्था सन्तोषजनक पनि छैन्। मझौला व्यापारीहरु ऋणको मारमा डुबेका छन् साना व्यापार अधिकांश बन्द भइसकेका छन्। उद्योगहरु पनि बन्द हुने अवस्था पुगिसकेको छ। बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु व्यापारका लागि ऋण दिन निकै भन्निक्टिलो प्रकृया देखाउन थालेपछी ह्यन लिन पनि गाहै छ।

सप्तरीको कुरा गर्ने हो भने व्यापारको अवस्था निकै कहालि लाग्दो छ। विभिन्न नाकाहरुबाट चोरी निकासी भई जिल्लामा सामानहरु भित्रिनुले व्यापार चौपट बन्दै गएको हो। स्थानिय बजारमा व्यापारको अवस्था खस्किदो छ। यता बैंकहरुले ऋणको व्याज दोब्बर गर्नु र विगतको भन्दा व्यापारको प्रतिशत पनि भरेको छ। यसका लागि प्रशासन कार्यालय तथा सुरक्षा निकायले नाकाहरुमा कडाई गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ। नियमपूर्वक सामानहरुको ढुवानी गर्दा समेत अवैध भनेर प्रहरी प्रशासनले ती सामानहरु पक्कने प्रविधिले समेत उद्योग व्यापारीहरु भनै मारमा पर्ने गरेका छन्।

एकातिर नाकाहरुबाट भन्सार छलेर ल्याउने सामान, प्रहरी प्रशासनको ज्यादती तथा बैंकको व्याज दर र ऋणको भन्निक्टिलो प्रक्रियाका कारण उद्योगी व्यापारीहरु थप मारमा परेका छन्। तसर्थ यस्ता समस्याप्रति तीनै तहका सरकार, सरोकारवाला निकाय, प्रहरी प्रशासन तथा उद्योगी व्यापारीहरुले ठोस निकास निकाल अविलम्ब प्रयास थाल्नु आवश्यक छ।

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar
MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सरोज कुमार साह

Dr. Saroj Kumar Sah
MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan
Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore)
NMC Reg. No. : 13288

हाइ जोनी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयन्ती यादव

Dr. Jayanti Yadav
M.B.B.S. MD (Obstetrician and
Gynaecologist)
हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज
NMC Reg No. : 15312

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

**सम्पर्क : कृताञ्जली स्वास्थ्य विलिनिक, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569**

जलवायुको असर र अतिक्रमणको मारमा सिमसार

भीमराज ओभा

काठमाडौं, २० माघ (रासस)।

विश्वमा प्रत्येक वर्ष फेब्रुअरी २ तारिखमा मनाइने विश्व सिमसार दिवस यस वर्ष 'हाम्रो साभा भविष्यका लागि सीमसार क्षेत्रको संरक्षण' नाराका साथ नेपालमा पनि विभिन्न कार्यक्रम गरी मनाईदै छ। यस वर्षको नाराले सिमसार क्षेत्र र मानव जीवनवीच भविष्यको अन्तरसम्बन्धमा जोड दिएको छ।

सिमसार भन्नाले पानीको महानलगायत दलदल एवं पानी जमेको क्षेत्रलाई जनाउँछ। ताल, तलैया, पोखरी, नदी, खोला, भरना, धानखेत आदि सिमसार क्षेत्रअन्तर्गत पर्दछन्। जैविक विविधताको दृष्टिले महत्त्वपूर्ण प्राकृतिक स्थलका रूपमा रहेको सिमसारने विभिन्न प्रजातिका जीवजन्तु तथा वनस्पतिलाई बासस्थान प्रदान गर्नाका साथै मानिसलाई जीवनयापनका स्रोत प्रदान गर्दछ।

सिमसार क्षेत्रको संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने हेतुले यो दिवस मनाइने गरेको छ। यद्यपि नेपालमा पछिलोपटक जलवायु परिवर्तनका असरले मौसममा देखिएको परिवर्तन र मानवीय गतिविधिको अतिक्रमणले सिमसार क्षेत्र सीमित हुँदै गएको देखिन्छ। तिनको क्षेत्रफल र गुणस्तर दिनानुदिन घट्दै गइरहेको छ। केही स्थानका सिमसार लोपसमेत प्रदान गर्दछ।

यसबाहेक सिमसार क्षेत्रमा बढ्दो जनसङ्ख्या र बसाइसराइ, नदीखोला तथा आसपासमा फोहरमैला विसर्जन, गरिबी र बेरोजगारी, परम्परागत कृषि प्रणालीमा भएको रूपान्तरण, सिमसारजन्य स्रोतको अधिक दोहन, बाट्य मिचाहा प्रजातिको अतिक्रमण, रासायनिक मल र विषादीको मिसावट, जथाभावी पूर्वाधार निर्माणलगायत चुनौती थिएका छन्।

जनचेतनाको कमी र सूचनाको अभावका कारण मानवीय गतिविधिले सिमसारको अतिक्रमण बढ्दो छ। वन तथा वातावरण मन्त्रालयको राष्ट्रिय निकृञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले दिवसका अवसरमा वन परिसर प्रवेशद्वारा रहेको होर्डिङ बोर्डमा नारा अड्कित व्यानर अनावरण गर्ने गरेको छ। यसबाहेक प्रदेशका वन मन्त्रालय, संरक्षित क्षेत्र र डिभिजन वन

कार्यालयले आ-आफ्नो स्तरमा दिवसका विभिन्न कार्यक्रम गरी दिवस मनाउने गरिएको विभागका उपमहानिर्देशक वेदकुमार ढकालले राससलाई जानकारी दिनुभयो।

विश्वव्यापी रूपमा सिमसार क्षेत्रको संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले सिमसार महासन्धि (रामसार महासन्धि) सन् १९७९ मा इरानको रामसार सहरमा भएको थियो। रामसार महासन्धिमा हस्ताक्षर गरिएको दिन फेब्रुअरी २ तारिखलाई स्मरण गर्दै विश्व सिमसार दिवस मनाउन सुरु गरिएको हो।

"जलवायुको असरका कारण वर्षा पनि कम हुँदै गएको छ। सिमसार क्षेत्रमा पछिलो समय पानीका स्रोत घट्दै गएका छन्। नदीको उपयोगमा सबैको जोड छ तर संरक्षणको दायित्व कसको भन्ने मा द्विविधा देखिन्छ," उपमहानिर्देशक ढकालले भन्नुभयो, "कठिपय पालिकाका नदी खालामै डम्पिङ छन्, यसमा तीनै तहका सरकारको ध्यान जान आवश्यक छ। सिमसार जोगाउनका लागि 'वाटर हार्बेस्टिङ'मा लगानी गर्नु आवश्यक छ।" सिमसार संरक्षणका लागि विभागले विद्यमान पोखरीको संरक्षण र नयाँ पोखरीसमेत निर्माण गरिरहेको उहाँले जानकारी गराउनुभयो।

रामसार महासन्धिले अन्तर्राष्ट्रिय महत्व वोकेका तथा अति संवेदनशील सङ्कटपन्न र खतरापूर्ण जैविक प्रजाति वा पारिस्थितिकीय समुदायलाई आश्रय प्रदान गर्ने सिमसारलाई रामसारको सूचीमा सूचीकृत गर्ने गर्दछ। हालसम्म यसमा आबद्ध देशको सङ्ख्या एक सय ७२ पुगेको छ। साथै दुई हजार चार सय २२ सिमसार रामसारको सूचीमा सूचीकृत छन्। सन् १९८७ डिसेम्बर १७ मा कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्षलाई रामसार क्षेत्रमा सूचीकृत गर्नु भन्नुभयो।

रामसार सूचीमा हाल नेपालका कोशीटप्पु, घोडाघोडी ताल क्षेत्र, जगदीशपुर जलाशय, विसहारी तथा आसपासका ताल, राराताल, फोकसुन्डो ताल, गोसाइकूप्प तथा आसपासका ताल, गोक्यो तथा आसपासका ताल, माईपोखरी र पोखरा उपत्यका विभिन्न ताल सूचीकृत छन्। यी सिमसार क्षेत्रले आएको हो।

रामसार सूचीमा हाल नेपालका कोशीटप्पु, घोडाघोडी ताल क्षेत्र, जगदीशपुर जलाशय, विसहारी तथा आसपासका ताल, राराताल, फोकसुन्डो ताल, गोसाइकूप्प तथा आसपासका ताल, गोक्यो तथा आसपासका ताल, माईपोखरी र पोखरा उपत्यका विभिन्न ताल सूचीकृत छन्। यी सिमसार क्षेत्रले आएको हो।

सिमसार क्षेत्रको विभिन्न कार्यक्रममा रहेको सञ्चालन गर्ने जानाउने गरिएको छ। सम्भालने विभिन्न कार्यक्रमको अन्तर्गत निर्माण, प्रदूषण, जथाभावी पूर्वाधार निर्माण, पानीका मूहान तथा दलदल क्षेत्रको मर्मतसम्भार नहुँदा सिमसारको संरक्षण र व्यवस्थापनमा चुनौती देखिएको छ, उहाँले भन्नुभयो।

विश्वको करिब नौ प्रतिशत र नेपालको करिब पाँच प्रतिशत भूभाग सिमसार क्षेत्रले ओगटेको छ। नेपालका तराई, पहाड र हिमाली क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय महत्व वोकेका सिमसार क्षेत्र छन्। विश्व संरक्षण सङ्कट नै पालको अभिलेखनुसार नेपालमा एक सय ६३ सिमसार तराईमा छन् भने ७९ सिमसार हिमाली तथा पहाडी क्षेत्रमा छन्।

सिमसार लाखौं घुमन्ते चरा, माछा, उभयचर, कीटपतङ्ग र बोटिवरुवाका लागि महत्त्वपूर्ण बासस्थान हो। यस्तै नेपालमा पाइने एक सय ७२ लोपोन्मुख प्रजातिका वासस्थान पनि हो। विश्वको ४० प्रतिशत वनस्पति र वन्यजन्तु प्रजाति सिमसारमा वस्थन् वा प्रजनन गर्दछन्।

सिमसार लाखौं घुमन्ते चरा, माछा, उभयचर, कीटपतङ्ग र बोटिवरुवाका लागि महत्त्वपूर्ण बासस्थान हो। यस्तै नेपालमा पाइने एक सय ७२ लोपोन्मुख प्रजातिका वासस्थान पनि हो। विश्वको ४० प्रतिशत वनस्पति र वन्यजन्तु प्रजाति सिमसारमा वस्थन् वा प्रजनन गर्दछन्।

सिमसारले जलवायु परिवर्तन तथा भूविनाशको असरलाई न्यूनीकरण गर्दै पर्यावरणीय सुरक्षा क्वचिसमेत प्रदान गर्दछ। पछिलो समय पर्याप्तपूर्ण विभिन्न कार्यक्रम गर्दै गएको सिमसारमा पाइने चराचुरुडीगी, वन्यजन्तुको अवलोकनलगायत आएको छ।

वन मन्त्रालयले सिमसार क्षेत्रका चुनौतीलाई मध्यन्यजर गरी प्रदेश र स्थानीय तहसँगको समन्वयमा सिमसार क्षेत्रमा अन्तर्विदेशक वट्रीराज दुड्गानाले जानकारी दिनुभयो। सिमसारमा जल र जिमिनको क्रिया र प्रतिक्रियाबाट जल परिचालन र शुद्धीकरणको प्रक्रिया चलिरहने हुनाले सिमसारलाई प्रकृतिको मिर्गौला पनि भन्ने गरिन्छ।

"सिमसारले वस्तु र सेवा प्रदान गर्नुका साथै पानीका स्रोत संरक्षण गर्दछ। पानीको गुणस्तर कायम राख्न, जलचक्र र जलवाय

स्वास्थ्य बिमा अन्तर्गत छारिएका कार्यक्रमलाई एकीकृत गर्नुपर्ने

काठमाडौं, २० माघ (रासस)।

स्वास्थ्य बिमा सुधार सुभाव कार्यदलले छारिएर रहेका स्वास्थ्य बिमा सम्बन्धी कार्यक्रमलाई एकीकृत गर्नुपर्ने सुझव दिइएको छ। कार्यदलको प्रतिवेदनमा छारिएर रहेका स्वास्थ्य उपचार सहायता तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रमलाई स्वास्थ्य बिमा बोर्डबाट एकीकृत गर्न सकिने उल्लेख गरिएको हो।

प्रतिवेदनमा आठ किसिमका कडा रोगका लागि दिइदै आएको रु एक लाखको स्वास्थ्य सुविधा, आमा सुरक्षा कार्यक्रम, मिर्गौला तथा कलेजो प्रत्यारोपण, क्यान्सर उपचार सहयोग कार्यक्रम, अस्पतालका सामाजिक सेवा एकाइमार्फत दिइने उपचार सेवा, वृद्ध र बालबालिकाको निःशुल्क उपचार, १५ वर्षमुनिका र ७० वर्षमाथिको मुटुको निःशुल्क उपचार, विपन्न नागरिकका लागि

कडा रोगको निःशुल्क उपचारलगायत कार्यक्रमलाई एकीकृत गर्नुपर्ने सुभाव दिइएको विरिष्ट जनस्वास्थ्यविद् एवं स्वास्थ्य बिमा सुधार सुभाव कार्यदलका संयोजक डा शम्भु आचार्यले जानकारी दिनुभयो।

यो गदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष कार्यक्रम, कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष, निजामती कर्मचारी अस्पताल उपचार सेवा, प्रदेश सरकारले प्रदान गर्दै आएका स्वास्थ्य सहयोग तथा अनुदान र स्थानीय तहबाट भएका स्वास्थ्य सहायता तथा अनुदान कार्यक्रमलाई पनि स्वास्थ्य बिमा बोर्ड मार्फत दिन सकिने प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

नेपालमा छारिएर रहेका स्वास्थ्य उपचार सहायता तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रमलाई एकीकृत गर्दा प्राप्त हुने स्रोत करिब

रु १५ अर्ब हुने जनाउदै उहाँले छारिएर रहेका सामान प्रकृतिका कार्यक्रमले खर्च र सरकारको बजेट बढाउने देखिएकाले एकीकृत गर्नुपर्ने सुभाव दिइएको बताउनुभयो।

प्रतिवेदनले स्वास्थ्य बिमाको सुविधाको दायरा र पुँजी बढाउनुपर्ने सुभाव दिइएको छ। घातक रोग लाग्दा अहिलेको सुविधा क्षेत्रले धान्ने अवस्था नरहेको, दीर्घ रोग लागेका सदस्य भएका परिवारलाई र परिवारका धेरै सदस्य विरामी पर्दा अहिलेको सुविधा कम पर्ने भएकाले दायरा र पुँजी बढाउन सुभाव दिइएको संयोजक आचार्यले उल्लेख गर्नुभयो।

प्रतिवेदनमा व्यक्तिको पकेट खर्च ५४ प्रतिशतबाट घटाई २० प्रतिशतमा भानुपर्ने उल्लेख छ। प्रतिघरले स्वास्थ्य बिमाका लागि तिरेको औसत प्रिमियम रु तीन

हजार आठ सय र दावी रु आठ हजार तीन सय ५० रहेको उल्लेख गर्दै आचार्यले बोर्डले बिमा गराएबापत सङ्कलन गरेको रकमले २४ प्रतिशत सात्र खर्च धान्न सक्ने अवस्था रहेको जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार यही अवस्थामा बिमा बोर्ड सञ्चालन भएमा सन् २०३० मा सरकारले रु ६२ दशमलव आठ अर्ब भुक्तान दिनुपर्ने हुन्छ।

स्वास्थ्य बोर्डका अनुसार हालसम्म द७ लाख ३२ हजार नौ सय १२ नागरिक स्वास्थ्य बिमामा आबद्ध छन्। बिमामा आबद्धमध्ये करिब ४८ प्रतिशतले सेवा लिइरहेका छन्। सरकारले स्वास्थ्य बिमामा देखिएका समस्या समाधान गर्नका लागि विरिष्ट जनस्वास्थ्यविद् डा आचार्यको संयोजकत्वमा आठ सदस्यीय स्वास्थ्य बिमा सुधार सुभाव कार्यदल गठन गरेको थियो।

अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थल तत्काल बनाउनुपर्नेमा जोड'

अनिवार्य भएको उहाँले

बताउनुभयो।

पूर्वप्रधानमन्त्रीसमेत रहनुभएका अध्यक्ष नेपालले निजगढ-काठमाडौंमा 'फास्ट ट्रायाक'को निर्माणका साथसाथै निजगढ विमानस्थलको निर्माण अति जरुरी रहेको आवश्यकता औल्याउनुभयो। निजगढमा अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थल बनाउनका पहल गरिरहेको भन्दै उहाँले नेपाल-भारतको सीमा समस्याबाट बनाउनका पहल गरिरहेको भन्दै उहाँले नेपाल-भारतको सीमा समस्याबाट समाधान गरिनुपर्ने धारणा राख्नुभयो।

स्थानीय स्तरमा दुवै देशका जनप्रतिनिधिहरूले आवश्यकताका आधारमा आ-आफ्नो तर्फबाट पहल गर्नुपर्ने भन्दै दीर्घकालीन समाधान गर्न

केन्द्रीय स्तरबाट नीतिगत

रूपमा समाधान गर्नुपर्नेमा

अध्यक्ष नेपालले जोड

दिनुभयो। सीमा समस्या

समाधानका लागि जुनसुकै

समयमा सहयोग गर्न तत्पर

रहेको उहाँको भनाइ थियो।

अध्यक्ष नेपालले दुवै देशका

नागरिकहरूको हित हुनेगरी

सरकारले काम गर्नुपर्ने धारणा

राख्नुभयो।

कार्यक्रममा मध्येस

प्रदेशसभाका सांसद सदस्य

नागेन्द्र साह, भारतका रिगा

विधानसभा क्षेत्रका विधायक

मंत्रिलाल साह, गौर

नगरपालिकाका प्रमुख शम्भु

साह, वौधीमाई नगरपालिकाका

प्रमुख प्रदीपकुमार

यादवलगायतले आ-आफ्नो

धारणा राख्नुभएको थियो।

मिडिया फर बोर्डर

हार्मोनी रैतहटका अध्यक्ष

किशोरीराय यादवको

अध्यक्षतामा भएको संवाद

कार्यक्रममा हार्मोनी भारतका

अध्यक्ष अमरेन्द्र तिवारीले

कार्यक्रमको उद्देश्यमात्र प्रकाश

पाई दीर्घकालीन क्षेत्रका जिल्लाहरूमा

बसोबास गर्ने नेपाल र

भारतका जनताले भोग्दै आएका

समस्यालाई समाधान गर्न ७७

बुद्धे साभा माग प्रस्तुत

गर्नुभएको थियो।

उक्त कार्यक्रममा विभिन्न

राजनीतिक दलका नेता तथा

कार्यकर्ता, बोर्डर हार्मोनी नेपाल

र भारतका प्रतिनिधि, नेपाल र

भारतका सञ्चारकर्मीसहित

स्थानीयको सहभागिता थियो।

प.सं. ३०८१/८८

च.नं. १५६

विषय : ३५ दिने हकदाबी सम्बन्धित सार्वजनिक सूचना।

४४ नं. को रेती महम्मदी मियाँको नाममा दर्ता रहेको साधिक प्रगल्चना मालझमुना मौजे खेसराहा खोजपुर हाल तपसिल बमोजिम नापी भएको जग्गा छुट जग्गा दर्ता रहिएको जग्गाधम्मी प्रमाण-पुँजी पाउँ भनि जिल्ला सप्तरी साविक गा.वि.स. खोजपुर वडा नं. ५ हाल परिवर्तित खड्क न.पा. वडा नं ८ वस्ते अमिन मियाँको यस कार्यालयमा दर्ता. ८८८८ मिति २०८१/०५/०२ गतेमा निवेदन परि हकदाबी सम्बन्धित सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्न गिरिएको छ। तपसिलमा उल्लेखित जग्गामा निवेदक बाहेक अरु कसैको हक लाग्ने भए वा निवेदकको नाममा छुट जग्गा दर्ता गर्दा कसैको हक जाने छ भने सूचना प्रकाशित भएको मिति ले ३५ दिन शिर्मा सप्रमाण यस कार्यालयमा उजुरी गर्नु होला। म्याद जित्रि कसैको हकदाबी उजुरी पनि नामामा निवेदकको माँग दाबी बमोजिम छुट जग्गा दर्ता नामसारी गर्न तर्फ कलनु बमोजिम कार्यालयी भई जानेछ। यस सम्बन्धमा पछि कुनै पनि उजुरी दाबी नलाग्ने व्याहोरा सम्बन्धित सर्वताङ्की गराईन्छ।

तपसिल

सा.क्र.नं.	गा.वि.स.	वार्ड.नं.	हाल क्रि.नं.	जग्गा क्षेत्रफल	साधिक दर्ताला	कैफियत
६१०	खोजपुर	१	१४२	०-१-१	महम्मदी मियाँ	फिल्ड बुक्को कैफियत महलमा खोजपुर १ नं. वडा वस्ते अमिन मियाँको नम्बरी हो भनि उल्लेख रहेको
१९३	खोजपुर	१	१४२	०-४-३-५	महम्मद मियाँ	

श्री लक्ष्मी प्रसाद खोरेल
(प्रमुख मालपोत

